

HADRIÁN

čtvrtek 24/6/2021

REGIONY
MEZINÁRODNÍ
DIVADELNÍ FESTIVAL
HRADEC KRÁLOVÉ

www.festivalregiony.cz

Oficiální zpravodaj
divadelního festivalu Regiony

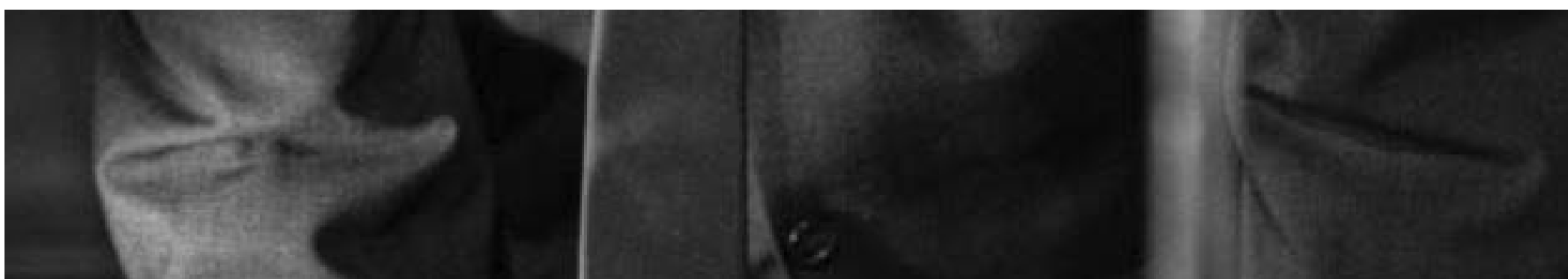

PORTRÉT PREZIDENTA, KTERÝ ODEVZDAL ČESKÝ
NÁROD DO RUKOU NĚMECKÉHO VŮDCE

SOUTĚŽ O MĚSÍČNÍ VOUCHER NA PORTÁL DRAMOX

HZA BAŽANT NEJEN O VEDENÍ SCÉNOGRAFIE ALTERNY
NA DAMU

MEETFACOTORY: PODLEHLI JSME ILUZI OSOBNÍ
SVOBODY, OTEVŘENÉHO ŽIVOTA, NEKONEČNA
MOŽNOSTÍ?

20.30 Divadelní stan

EMIL ČILI O HÁCHOVI – ČILI O ZÁŽITKU, KTERÝ SI NESMÍTE NECHAT UJÍT

Na facebooku občas používám hashtag #kareldoporučuje. Snažím se jím šetřit a trousit ho jen tu a tam (vědom si světové unikátnosti a důležitosti této značky) – uděluji ji nikým nevyzván a velice zřídka. Ve spojitosti s hradeckým festivalem jsem toto doporučení vytasil naposledy v roce 2018, kdy tu hostovala Husa na provázku s Dynastií, režie Michal Dočekal.

Pokud hledáte divadelní tip na dnešní večer, rád bych vaši pozornost obrátil ve 20.30 do Divadelního stanu, kam dorazí pražské Divadlo D21. Tato nezávislá profesionální scéna se zaměřuje na komorní a moderní interpretaci klasické dramatické literatury, speciální dramaturgická linka je přitom věnována divadlu pro školy. „Naše publikum je mladé bez ohledu na věk,“ dočteme se na webu této vinohradské scény. Kus, který na Regiony přivázejí, se ale do těchto škatulek nevejde.

Hradeckému, přesněji řečeno drakovskému publiku je tvůrčí dramaturgicko-režijní dvojice Tomáš Jarkovský, Jakub Vašíček dobře známá. Na jaře neoficiálně a hned po rozvolnění i pro publikum v D21 uvedli inscenaci Emil čili O Háchovi. Ta se zabývá životním příběhem, pověstí a činy třetího československého prezidenta, od jehož úmrtí příští týden uplyne 76 let. Zemřel při čekání na soud v nemocnici pankrácké věznice, aby byl posláze při neveřejném obřadu pohřben na vinohradském hřbitově do neoznačeného hrobu jako zavrženíhodný kolaborant a zrádce národa. V programu se také dočteme o otázkách, ke kterým diváky inscenace vede: Lze je ale vůbec někdy definitivně a spravedlivě rozhodnout? A co tyto diskuse vypovídají o dnešku a o nás samých?

Odpovědi za vás hledat nechci a ani vám žádné podbízet nebudu. Mé doporučení se týká především hereckého obsazení a výkonů, které byste si neměli nechat ujít. Principálka divadla Hana Mathausarová a herečka Ivana Machalová tvoří dvojici klaunů, kteří chvílemi doslova citují notoricky známé výstupy Voskovce a Wericha, jindy komentují dění coby československý chór a v jedné z nejsilnějších scén pak obě dámy 14. a 15. března 1939 doprovázejí Háchu na cestě vlakem Praha-Berlín na setkání s říšským vůdcem. Díky svižnosti textu, ostře pointovaným situacím a skvělé souhře se obě herečky perfektně doplňují a provokativně udržují pozornost po celou dobu inscenace přesným rytmem a vyváženou mírou nadsázky. Titulní roli ztvárňuje Petr Reif s pečlivostí sobě vlastní. Je radost ho sledovat jako Háchu zadělávajícího těsto, Háchu pronášejícího kolaborantský projev, Háchu odhodlaného hrdinu, zlomeného chorobou i všechno mezitím. Reif vykresluje kontroverzní historickou osobnost tak plasticky, že ani vteřinu nepochybujete o autentičnosti prožitku, který s diváky sdílí. Dociluje toho přesně vyváženou kombinací úsporného, filmově minimalistického projevu, který mixuje s expresivním, silně dynamickým herectvím, jež nás zve dovnitř myslí Emila Háchy, dovnitř inscenace, dovnitř neobyčejného historického příběhu. Do doby a společenského rozpoložení, které se, pevně doufám, už nikdy nevrátí.

Karel Kratochvíl

SOUTĚŽ

Největší výběr on-line divadelních představení na jednom místě nabízí portál Dramox. S dnešním Hadriánem můžete vyhrát měsíční voucher, který Vám umožní sledovat záznamy Vašich oblíbených divadel. Z Draku jsou přístupné: Faust, Poslední trik Georgese Meliése, z Klicperova divadla potom Velká mořská víla, Figarova svatba, Petrolejové lampy, Akvabely nebo Labutí jezero. Ke streamování si můžete zvolit ze široké nabídky dalších titulů z celé republiky – nová představení přibývají každý měsíc.

Jeden měsíční voucher na portál Dramox získá ten, kdo správně zodpoví následující soutěžní otázku:

Jak se jmenuje autor hudby k představení Emil čili o Háchovi divadla D21? Náповěda: s tandemem Jarkovský/Vašíček spolupracuje pravidelně.

Ze správných odpovědí došlých na e-mailovou adresu hadrian@festivalregiony.cz do dnešní desáté hodiny večerní (24. 6., 22.00) vylosujeme náhodně výherce. V e-mailu napište tip na Vaši správnou odpověď, Vaše celé jméno a telefonní číslo.

15.00 Studio Beseda

PŘEMÝŠLENÍ O KOŠILI, KTERÁ JE BLIŽŠÍ NEŽ KABÁT

Rozhovory v Hadriánovi se snažíme otiskovat v den uvádění inscenace, o které je řeč. Výjimkou potvrzující toto pravidlo je opožděné interview s Vladimírem Morávkem Morávek ke včerejší repríze poetické komedie Jiřího Suchého a novou verzí pověsti o Faustově domě v Praze, kterou přivezla Městská divadla pražská. Přijměte pozvání k průletu hlavou i srdcem režiséra, který má s Hradcem tolik společného.

Jak se celoživotně vyvíjel Váš vztah k umělecké tvorbě divadla Semafor?

Hltal jsem. Obdivoval jsem. Byl jsem potěšen. Nevěřil jsem. Uvěřil jsem. Tetelil se. Miloval.

Jaký je Váš postoj k Faustovskému mýtu?

Myslím, že to musí prožít každý – to přemýšlení o košili, která je bližší než kabát. O ceně člověka. Kolik stojí svobodná vůle českého výstředního režiséra.

Kdo je nebo byl Vaším osobním Mefistofelem?

Já se vždycky někde zamiloval. Postupně jsem miloval: Francovou, Ambrovou, Tomicovou, Veselého, Budaře, Urbanovou, Jiráskovou, Havlovou, Krhovjáka, Tomicovou zas.

Kudy vedly Vaše cesty od odchodu z Husy na provázku až do dnešních dnů a kam povedou ty budoucí?

Snažím se nebát se a nekrást. Milovat. Nejbližší premiéra je zase v Městských – a pak v Národním. Švanda Dudák. Naposled jsem o něho usiloval v Klicperově divadle. Dorotka byla Tomicová. Teď ta Urbanová. Jsem legrační.

Jak jste prožíval pandemický čas?

Staral se o zahradu. O mámu. O hřibata u Aleše Jurovice.

Užíváte si svou aktuální pozici režiséra na volné noze, nebo Vám již schází třímání standarty uměleckého vedení?

Je to jako když se ptáte nějaké paní na Václaváku, jestli si užívá svou aktuální pozici blízko KFC. Umí projevovat talent. Je jí tam zima.

Co Vás nejvíce trápí na současném stavu českého divadla?

Pelešivost.

Jaké předpoklady by měl mít umělecký subjekt, jehož vedení byste se rád ujal?

Radostnost.

Jaký je Vladimír Morávek divák, čtenář a posluchač?

Myslím, že to je nejhezčí okolnost mého talentu. Že umím milovat jak utržený z řetězu. Když vidím talentovaného herce, mám to, jako když někdo jiný vidí Sochu svobody. Monu Lisu z očí do očí. Tesknost té terasy, co tam šel Bohumil Hrabal naposled krmit holuby.

Jak se Vám líbí aktuální podoba hradeckého divadelního svátku?

Moc si vážím té vůle konat ho. V českých domácnostech se to nosí – vysrat se na Vánoce. Je hezké, když děti rozhodnou si koupit stromeček. Ještě bych v rámci všeho toho radování nezapomněl jít udělat radost panu řediteli Zemanovi pod okna. Něco mu zazpívat.

Jak hodláte prožít divadelní prázdniny?

Mám nemocnou maminku. Budu jí pořád něco zpívat, něco číst. Bát se o ní s láskou a obdivem.

Za odpovědi děkuje Petr KlariN Klár

HANA UKAZUJE SÍLU KOLEKTIVNÍHO DIVADLA

Keď som sa dozvedela, že v Klicperovom divadle v Hradci Králové vznikla dramatisácia románu Hana od Aleny Mornštajnovej, prebudila sa vo mne zvedavosť. Divadlo a knihy sú moji-

mi veľkými vášňami, a ak sa ocitnú na jednom mieste, tak v mojej hlave sa spustí kolotoč otázok a úvah. Preto som rada, že som sa o obľúbenej téme, dramatisáciách, mohla porozprávať s dramaturgičkou Lenkou Smrčkovou.

Čo bolo prvotným impulzom pre výber titulu Hana?

Impulzů bylo několik, těžko posoudit, který byl úplně ten první. Hledali jsme titul pro režisérku Dianu Nečásek Šoltýsovou a u Hany jsme cítili, že by to mohlo být ono. V románu nás okouzil a dojal samotný příběh a jeho hrdinky.

Čím vás zaujala tvorba české spisovatelky Aleny Mornštajnovej?

Konkrétně Hana nás zaujala tím, že to není jen příběh o holocaustu a válečných událostech, ale je to příběh o tragédii jedné rodiny. O tom, kolik člověk dokáže vydržet utrpení a o tom, že pocit viny a výčitky svědomí mohou člověka zabít.

Dramatisácia románu Hana vznikla priamo pre Klicperovo divadlo v Hradci Králové. Mohli by ste priblížiť proces tvorby?

Rozhodli jsme se Hanu adaptovat pouze pro ženské obsazení. To byl první krok, ke kterému jsme došly společně s režisérkou. Alena Mornštajnová si dramatisaci přečetla a pochválila nám ji, v ten okamžik jsme věděly, že to byl správný krok. Protože je v tomto případě autorkou dramatisace sama režisérka, už během psaní si jednotlivé obrazy a situace vizualizuje a připravuje se tím zároveň na režijní práci a zkoušecí proces.

Aké sú úskalia dramatisácie?

Hana je obrovský bestseller a je tedy pravděpodobné, že hodně diváků knihu četlo. Zároveň jsme dbaly na to, aby příběh byl pochopitelný a srozumitelný i pro diváky, kteří knihu neznají. Tím, že jsme vyškrtali všechny mužské postavy, před námi stála výzva, jak jejich linky v příběhu nechat, a hledali jsme obrazové a divadelní způsoby, jak je na jevišti zpřítomnit.

Čím podľa vás môže obohatiť Hana repertoár tohto divadla?

Hana ukazuje sílu kolektivního divadla. Herečky se mohou spolehnout jen samy na sebe, všechny jsou po celou dobu na jevišti. Jejich společná energie se odráží ve výsledku inscenace. Z toho mám největší radost, že se podařilo vytvořit čistý tvar, který je postavený na hereckých výkonech. Je to svým způsobem výzva a výzvy jsou třeba.

Čo podľa vás vyvoláva záujem o dramatisácie prozaických diel?

Myslím si, že je to především silný příběh, který divadelníky často vede k tomu, že chtějí nějakou prózu dramatisovat. Současná česká literatura má skvělé autory, kteří si zaslouží být uváděni na divadelních prknech.

Za rozhovor srdečně d'akuje Mirka Košťálová

17.00 Klub Divadla Drak

SAMOTNÁ TECHNOLOGIE JE ZPŮSOB, JAK MLUVIT O TECHNOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

Hza Bažant je scénograf, loutkář, grafik a autor komiksů. Na DAMU působí v pozici vedoucího kabinetu scénografie alternativního a loutkového divadla. Na festival letos přijel jako scénograf inscenace Orbis Pictus z Naivního divadla a autor inscenace ERBEN: VLASY, druhou jmenovanou můžete dnes vidět v Draku.

Od roku 2019 jste vedoucím kabinetu scénografie ALD. S jakou koncepcí jste se vedení ujímal?

Kabinet jsem přebíral po Robertu Smolíkovi již s novým bezborovým systémem magisterského studia, což znamená, že scénografie ALD se primárně týká pouze bakalářského stupně. Koncepce spočívá v rozvinutí potenciálu studentů v oblasti vizuálního myšlení, schopností vyjadřovat se a komunikovat pomocí obrazu, materiálu v nejšířším slova smyslu. To vše pomocí zdokonalování řemeslných dovedností studentů, seznamování se s novými disciplínami i technologiemi a jejich uplatněním v divadelní tvorbě. Studenti jsou vedeni spíše k nehierarchickému vnímání divadelní tvorby a jsou podporováni v autorském přístupu jevištní praxe ve schopnosti kritického myšlení, hledání vlastních témat a souvislostí. Hlavní důraz je ovšem kladený na týmovou práci, která předpokládá i přesahy do ostatních studijních oborů na katedře a naopak. Jednotlivé ročníky sice mají svého guru, ale pedagogové se střídají ve vedení semestrálních úkolů, jde o to, aby se studenti setkali s různými přístupy. Nejen v tomhle navazují na svoje předchůdce ve snaze o udržování pospolitého způsobu existence kabinetu, chci, aby se studenti setkávali a učili se jeden od druhého. Například konzultace máme v celém ročníku společně, setkáváme se v rámci celé scénografie na scénografických večerích, což

je tradice založená již Tomášem Žižkou a rozvíjená Robertem. Tento komunitní způsob života kabinetu ovšem dost narušila pandemie, proto doufám, že se konečně opět všichni setkáme na podzimním plenéru.

Jakých výsledovatelných trendů si v současné scénografii všímáte?

Zajímá mě pojetí scénografie jako komplexního uměleckého oboru, hledajícího témata, prostředky i inspirační zdroje ve všech možných aspektech života kolem nás, ve vědě, přírodě, jiných uměleckých disciplínách. Tahle komplexita mě vždycky na tomto oboru přitahovala. Takže ty trendy samozřejmě odrážejí celospolečenská témata. V současné době jsou to samozřejmě technologie, dnes zvláště fokusované nutností hledat alternativní prostředky k setkání s divákem v omezení pandemií. Osobně mám ovšem vždycky radost ze scénografie, která vychází z povahy užitých prostředků, materiálu a pracuje s nimi do hloubky, ve více rovinách. Scénografie, která vytváří obraz za zorným polem, v myslí diváka. A pak je asi jedno, jestli při tom používáte klacky a slámu, nebo sofistikované algoritmy.

Jak je na tom loutkové divadlo? Rozvíjí se nějak klasické loutky? Nebo je trendem spíše loutky opouštět?

V sofistikovaném technologickém světě, ve kterém žijeme, kde se realita čím dál víc rozpouští v mlhách iluzí, kdy se část reality odehrává ve virtuálním prostoru, je vyjádření skrze loutku ideální. Letos s kolegy dokončujeme monografii s tématem loutky a technologie a došli jsme k tomu, že vysoká míra omezení, které loutka má, výrazně zvyšuje její potenciál nést význam, metaforu, zkratku. Na rozdíl od pohybového divadla nebo činohry je vyjádření skrze materiál – loutku technologicky podmíněné. Tedy samotná technologie je možná způsob, jak mluvit o technologické společnosti. Tím se pro loutkové divadlo otevírají nové perspektivy. Neřekl bych tedy, že je trend opouštět loutku, jenom se mohou měnit její podoby, chápání toho, co loutka je a může být.

Jak vypadá studium scénografie na KALD a jak se liší od studia na Katedře scénografie?

Studium na scénografii KALD bych definoval jako výcvik a rozvoj technických, řemeslných mentálních dispozic jako nezbytné vybavy k autorskému přístupu, k ohledávání hranic toho, co všechno může být divadlem. S tím je spojená již zmiňovaná propustnost oboru do režie, dramaturgie či performance. Tohle propojování přispívá k tomu, že už na škole vznikají tvůrčí týmy a uskupení, které spolu dál

pracují buď na nezávislé scéně nebo ve statutárních divadlech, viz např. 8lidí. Nezřídka je výstupem našich studentů autorská kniha, soubor artefaktů nebo třeba boty a klobouk z choroše. Rozdíl ve studiu u nás a na katedře scénografie vidím hlavně v té otevřenosti a hledačství. Studenti KS jsou vedeni k interpretaci dramatického textu v rámci zavedeného systému statutárního provozu. Bohužel kontakt mezi katedrami je již delší dobu minimální, takže zprávy máme v podstatě pouze od studentů, kteří k nám od naproti přestupují. Doufám, že se to v budoucnosti změní.

Nacházejí studenti scénografie ALD uplatnění ve statutárních divadlech, nebo je vedete cestou k nezávislým projektům?

Já bych řekl, že uplatnění našich absolventů ve statutárních divadlech je výrazné a vedle toho ti samí zároveň vytvářejí nezávislé projekty. Absolvent scénografie ALD často musí umět obstát v rámci již daného provozu statutárního divadla a zároveň funguje v nezávislé sféře, na nezávislých platformách nebo rovnou iniciuje jejich vznik. Příkladem je mnoho, třeba uskupení Tabula Rasa nebo podíl našich absolventů ve Zlínském Zvěřinci.

A nyní ještě rychle k Vaší inscenaci. Čím Vás zaujal K. J. Erben? A jak jste při tvorbě inscenace postupovali?

Zajímalo mě, jestli je možné obrazivost Erbenova jazyka převést bez jediného slova. Samotný objekt vznikl jako rodinné divadlo, původně jsem ho postavil pro naše děti na narozeninové oslavy. Od začátku jsem věděl že v něm chci hrát Erben, vycházel jsem ze Zlatovlásky ve vydání s ilustracemi Artuše Scheinera, jejichž kontrast s ponurostí až krutostí textu mě od dětství fascinoval. První kus byla Smrt – podle „Jak je dobře, že je smrt na světě“. Tu jsem si vybral, protože je v ní nejmíň postav a celé se to dá odehrát se dvěma loutkami. A stínové divadlo je to kvůli tomu, že je v našich kruzích tak trochu tabu a tím pádem to byla výzva, jestli budeme schopní ho pokořit. Navíc kukátko z piána asociuje rané televize, proto tedy obrazovka. Smrt byla krátká a improvizovaná pak následovaly Oči – podle pohádky Jezinky, které neopatrnému vyloupají oči a pak je přidají na hromadu v jeskyni. Obě pohádky byly hodně improvizované a mluvené, bez prostředí. Vlasy jsem chtěl udělat víc vizuální, non-verbální pouze s využitím per a zvonků, které jsou součástí objektu. Součástí konceptu rodinného divadla je to, že inscenaci i přes náročnost synchronizace všech složek hrajeme s mojí ženou Leonou pouze ve dvou. A občas tam taky máme nějakou mouchu.

Veronika Švecová

15.00 Matěj a čerti, 20.00 Krvavý román, Šapitó Divadla Drak

15.00 Divadelní stan

Z DEJVIC PŘES DLOUHOU NA VLASTNÍ NOHU

Divadelný spolok LokVar tvoria spolužiaci a absolventi Katedry alternatívneho a bábkového divadla DAMU v Prahe, herci z Dejvického divadla a Divadla v Dlouhé, ktorí sa rozhodli tvoriť na voľnej nohe. Zakladajúcimi členmi sú Ivana Lokajová a Peter Varga. Medzi ich stálych spolupracovníkov patria Michaela Homolová, ArnoštGoldflam, Vít Peřina, Bára Hubená a pod.

„Kromě toho, že jsme hráli činohru, se nám po nějaké době zasteskalo po loutkách,“ uvádza Varga pre idnes.cz. Spolok sa venuje bábkovému divadlu pre všetky vekové kategórie. Tvorcovia kladú dôraz na hravosť, predstavivosť, bábkú a najmä na to, aby zaujali nielen deti, ale aj dospelých. Pravidelne sa zúčastňujú prehliadok českého profesionálneho divadla, ako napríklad Mateřinka, Loutkářska Chrudim, Skupova Plzeň a pod.

Koncom júna 2021 sa uskutoční premiéra Broučka. Ide o rozprávku na motívy známej detskej knihy od Jana Karafiáta. Je základným

dielom českej literatúry, ktoré je oceňované vďaka básnickému štýlu a pochopeniu pre psychológiu dieťaťa. Autorom dramatisácie a režisérom je Peter Varga, hudbu zložil Filip Homola. V inscenácii určenej pre deti od troch rokov sa predstavia Peter Varga a Markéta Pellarová. Výtvarné riešenie navrhla Bára Hubená. Najradšej vyrezáva z dreva. „Baví mě, když z kusu špalku udělám něco, co někoho pak potěší. Nejčastěji používám lipové dřevo, které nejprve strojně opracuji a následně ručně dotvaruji řezbářskými dlaty. Ve výrobě kombinuji i další techniky a materiály (drát, novinový papír, látku...)“, vyjadrila sa pre magazin fler.cz.

Mirka Košťálová

VIDÍME, JAK SE SVĚT OKOLO ROZPADÁ

Divadlo Continuo je medzinárodnou nezávislou divadelnou skupinou, ktorú založil Pavel Štourač. Tvorcovia pracujú na pomedzí rôznych žánrov. V inscenáciách kladú dôraz na pohyb, živú hudbu, bábkú, fyzické divadlo, herectvo, akrobáciu, tanec a vizuálnu štylizáciu. Členovia súboru sa vo výskume zaoberajú analýzou tém, experimentmi, prekvapením, rozvojom zručností. Každodenná práca pozostáva z tréningov a workshopov, na ktorých sa oboznamujú s hereckými, tanečnými a hlasovými technikami. Pre hereckú prácu súboru je charakteristické hľadanie autentického, osobného výrazu v spojení s výtvarným znakom, fyzickým herectvom, hudbou a muzikalitou.

Na festivale v Hradci Králové diváci uvidia autorskú bábkovú rozprávku ZUNA. Tvorcovia sa inšpirovali niekoľkými magickými príbehmi z rôznych častí sveta. Spracovali tému zodpovednosti z vlastného rozhodnutia, prekonania strachu a sily našich činov. Ide o príbeh malého dievčatka, ktoré ma kúzelný dar. Ocitla sa vo svete ľudí a čoskoro spozná, čo dokáže spôsobiť zlo, chamtivosť a nevráživosť. Putuje neznámym svetom a na tejto ceste objaví silu priateľstva a láskavosti.

Jednou z noviniek divadla je nová in-

scenácia *BETWIXT* and *BETWEEN*, ktorá mala premiéru začiatkom apríla 2021. „My ten název *BETWIXT* and *BETWEEN* záměrně nepřekládáme, ale znamená to něco mezi – ani jedno, ani druhé. Vyjadruje stav spoločnosti, ktorá sa posouvá od jedného modelu k druhému,“ vysvetlil režisér Pavel Štourač pre budejovice.rozhlas.cz. Podľa neho sa práve v tejto fáze ľudstvo aktuálne nachádza. „Vidíme, jak se svět okolo rozpadá, ale nemáme moc sílu na tom něco změnit. Když se o to pokusíme, nic se nestane, protože my se pořád pohybujeme ve starých modelech, zajeťýchvšablónách,“ približuje koncept režisér.

Pokiaľ patríte k umelcom, ktorí si túžia rozšíriť obzory, zbystrite pozornosť. Divadlo Continuo usporiada od 5. 7. do 4. 8. 2021 medzinárodný divadelný site-specific projekt pod názvom *POKOJE/ROOMS*. Do projektu sa môžu zapojiť herci, performer, tanečníci, výtvarníci, muzikanti, ktorí majú divadelné, výtvarné alebo hudobné skúsenosti. Základnou myšlienkou je stretnutie umelcov z rôznych oblastí, ktorí budú participovať na spoločnom diele. Prípravy inscenácie budú prebiehať v sídle divadla – Švestkový dvůr v Malovicích, kde sa od 27. 7. – 1. 8. 2021 uskutočnia verejné divadelné predstavenia. Inscenácia vznikne na základe výsledkov z pohybových, hlasových a výtvarných dielní, ktoré budú prebiehať počas trvania projektu.

Mirka Košťálová

22.00 Studio Beseda

TŘIKRÁT O SEROTONINU I JINÝCH VĚCECH

Z inscenace pražské Meetfactory, jež v Besedě završí čtvrté festivalový program, jsem se rozhodl poněkud netradičně nechat zaznít hned tři silné hlasy. Postupně promluví režisérka, dramaturg i vládce ústředního partu. Neváhejte naslouchat!

Natália Deáková: Jan Hájek je herecká jistota!

Ve vašich inscenacích lze opakovaně zaznamenat inklinaci k feminizmu, jaká tedy byla primární východiska Vašeho tvůrčího střetu s literární tvorbou Michela Houellebecqa, který ve svých dílech naopak velmi rád ironicky žongluje s principy šovinismu a nihilismu?

To „ironicky žongluje“ je velmi trefné pojmenování. Houellebecq mají mnozí za šovinuistu, ale on jím patrně vůbec není, což podle mě dokázal právě ve svém prozatím posledním románu – nakonec je to láska k ženě, která by pro hlavního hrdinu mohla být tím pravým smyslem života. Navíc ho autor vykresluje jako muže pasivního, sebelítostného až bolestínského, dokonce trapného. Pokud má šovinistické postoje, tak jsou jen prázdnou pózou, maskující bolest ze ztráty jeho životní lásky.

Vaše scénická adaptace románu Serotonin získala i rozhlasovou podobu. Jaká jsou specifika násobného mediálního přesunu?

Rozhlasový seriál, který jsme vytvořili na základě rozšířené divadelní adaptace, nám umožnil dostat se mnohem blíže k hlavní postavě, snad až kamsi „dovnitř“ něj. Rozhlasová forma je z principu mnohem intimnější než divadelní, obzvláště u takto subjektivního pohledu, jakým je příběh „hrdinou“ Serotoninu nahlížený.

Co Vás vedlo k obsazení Jana Hájka do hlavní role?

Určitě nejen to, že je hlavnímu hrdinovi podobný typově – „tvář s ostrými, z jistého uhlu pohledu energickými rysy, jež některé ženy kdysi považovaly za mužnou“, ale hlavně jistota, že uvěřitelně ztvární tohoto rádo by macha a pozéra, šířícího se vlastní neschopností a bolestí, nezadržitelně směřujícího k nevyhnutelnému konci – tedy smrti.

Jakým způsobem ovlivnila Vaši práci pandemická situace?

Mohli jsme déle vytvářet samotný dramatický text – víc debatovat o jeho výsledném tvaru, déle pochybovat a zvažovat možnosti, kudy dramaturgii vést. Text jsme předělávali v míře mnohem intenzivnější i během zkoušení, což s Matějem normálně tolik neděláme. Mohli jsme chvíli zkoušet, zjistit, co nefunguje a pak to pár dnů sami, bez herců, promýšlet a text přestavovat. A taky jsme si mohli dovolit udělat rozhlasovou verzi, která by jinak patrně nevznikla, jako seriál určitě ne.

Jak vy osobně nahlížíte na blízkou budoucnost českého divadla?

Zatím optimisticky, lidi překvapivě do divadla přes všechny překážky – vedro, testy, respirátory, chodí, zjevně jim opravdu chybělo. To je celkem nadějná zpráva, takže věřím tomu, že – pokud teda nepříjde nějaká další šílená vlna – kultura znovu ožije a třeba z té krize vyjde silnější, než byla předtím. Snad nám všem došlo, jak moc ji potřebujeme a v těžkých dobách obzvláště.

Matěj Samec: Harry Styles českého divadla

Jak se divadelní sekci MeetFactory vedlo v pandemických časech a jaké jsou její vyhlídky na budoucnost?

Myslím, že OK, nic zvláštního. Jsem šťastný, že jsme v této sezóně nenašli žádné divadlo na video. Na podzim jsme s Natálií Deákovou udělali rozhlasovou verzi Serotoninu, to bylo naplňující. Pak jsme s Apolenou Vanišovou zkoušeli Bílou knihu od Han Kang, minulý víkend jsme měli předpremiéru; to je skvělé, mít tolik času na přípravu nějaké inscenace, doufám, že si z toho vezmeme ponaučení a budeme i napříště déle zkoušet a míň vyrábět. Vyhlídky jsou tudíž, myslím, docela hezké, moc se na budoucnost těším.

Jaká byla geneze projektu Serotonin a kdy a jak na jeho pomyslnou palubu nastoupil Honza Hájek?

Zeptal jsem se režisérky, jestli by to se mnou chtěla v MeetFactory dělat, ona po jistém – pro ni typickém – váhání řekla své ano. Honzovi jsem zavola v nějaký podzimní večer z Mostu Legií a Honza byl zrovna ve vaně.

Jaký je v základních principech Tvůj přístup k divadelní adaptaci nedramatických předloh?

To teda ale opravdu neumím říct! Nemám žádný ustálený postup a vlastně v tom nevidím ani moc svou budoucnost. Pokaždé se snažím nějak si pojmenovat, co mi na konkrétní látce připadá vzrušující, jaké postavy, situace nebo okolnosti jsem schopný promýšlet trochu víc do hloubky a tam snad najít prostor pro rozehrání něčeho, co připomíná dramatickou situaci. Rád začínám něčím, co v literárních předlohách vůbec není, a postupně se ke knize vracím. Teď pro ČR připravuju dramaturgii Faberovy knihy zvláštních nových věcí, to je velice pohlcující, no a na to jdu tak, že se dívám na film Under the Skin a přemýšlím, jak vlastně jsou napsány ty dialogy.

Co Tě aktuálně zasáhlo v literatuře, divadle, hudbě či filmu?

Harry Styles.

Jan Hájek: Hradecký festival je můj spouštěcí element lásky k divadlu

Jaký je Tvůj vztah k literární tvorbě Michella Houellebecqa a změnil se nějakým způsobem během zkušebního procesu inscenace Serotonin?

Krásný festivalový den všem! Dobrý den, pane! Četl jsem jen Serotonin a viděl představení Elementární částice od Honzy Mikuláška. Pak jsem měl příležitost načíst Mapu a území a musím přiznat, že špatně. Byla to moje první zkušenost s Michele Houellebecqem a dost jsem se s tím potrápil. Měl jsem se na něj připravovat mnohem dřív, podcenil jsem to. A jednoho dne jsem si pak koupil Serotonin a ve vaně jsem si přečetl první dvě strany. V momentě, kdy jsem odložil knížku a vylezl z vany, zavolal mi Matěj Samec a bylo jasno. Matěje Samce považuju za jednoho z nejlepších dramaturgů, dokáže se tak naladit na autora, že nepoznáte, kdo je autor a kdo dramaturg.

Co máš společného s hlavní postavou inscenace a v čem se naopak rozcházíte?

Spojuje nás podobný způsob vyprávění, kdy jsem schopný od tématu odskočit k jinému a od něj zase k dalšímu, abych ho potom, pokud mě nikdo nepřerušuje, zakončil famózní pointou, společnou pro všechna témata, která jsem kvůli ní otevřel. Na rozdíl od Michela vyprávím a nepíšu, takže mě často někdo přerušuje. Takže asi v tom se rozcházíme.

Jakým způsobem jsi Ty osobně prožil pandemický stav a na co se v současné době chystáš?

Během pandemického stavu mě opět vyrazili, tentokrát od popelářů. Chystám se vám dnes večer zahrát Serotonin, víc nevím.

Jaký je Tvůj vztah k festivalům?

Veskrze kladný, ale opravdu mimořádný vztah mám právě k hradeckému festivalu, protože tady jsem se definitivně zamiloval do divadla. Poprvé jsem tu byl v 19 letech na základě pozvání paní Káji Dörrové, která tu tehdy byla myslím tajemnicí a bohužel před dvěma týdny v klidu zemřela. Vy, kteří si ji pamatujete, věnujte jí prosím vzpomínku.

Neprojevuje se v Tobě sklon k divadelní režii?

Ano, v blízké době se chystám režirovat Hamleta s Matějem Samcem v hlavní roli.

Co v současné době nejvíc bolí českou kulturu?

Prázdný rauty?

**Za báječné odpovědi, grandiózní dík!
Petr KlariN Klár**

CO S TRAPNEM, CO S VTIPEM?

Improvizace jsem vždy obdivovala. Ne nutně jako divadelní formu, ale spíš jako schopnost lidí bezprostředně vystupovat před jinými lidmi bez připravených etud a textů. A především pak ty improvizace, kdy je zcela patrně účelem bavit a vzbudit v sále smích.

Nikde jinde než u improvizace nevzniká tak velká šance, že se humor stane čistou trapností a narazí do zdi skeptických diváků. Performeři tak musí umět pracovat s trapnem, s velkou mírou vnímavosti vůči právě přítomnému publiku a především musí vědět, kdy přestat, jít od věci pryč a začít přiznaně znovu.

Na festivalu jsem se zúčastnila dvou zcela odlišných improvizačních představení. Prvním byla improvizační skupina B.I.Z.O.N.I. v Divadelním stanu narvaném až po okraj elevace. Druhé představení Dramomobil skupiny G.N.A.T. v Městské hudební síni zelo prázdnotou a performeři Šimon Pliska a Andrej Lyga stavěli svou inscenaci na energii zhruba patnácti horkem znavených diváků. Přesto i z tak malého publika a především svých schopností vystavili sérii několika pohybových etud, které nutně nebyly jen pro pobavení diváků, ale nesly v sobě určitou melancholii a až fantaskní atmosféru. Za doprovodu harmoniky přeskakali drobnými skoky celé nádvoří, navzájem se vodili hlasem,

trochu až mučili k činnostem, které druhý nechtěl dělat, používali šikovně masky a bez problémů ukončili něco, co již přestávalo fungovat. Bylo zkrátka vidět, že na sebe oba slyší, velmi dobře se znají a na scéně se kompletně vnímají a reagují na sebe. A tak mi vlastně vyvrátili představu, že improvizace má být hlavně o konstantním diváckém smíchu. Dá se dělat i jemně a trochu utluštěně. Najednou zpochybňujete, jestli je zapotřebí tahat z diváků smích improvizovanou pohádkou jako B.I.Z.O.N.I. a snažit se horko těžko vymýšlet vtipné gagy, slovní hříčky a příběh, který potřebujete někde začít a přes pár peripetií skončit. Hodinu vymýšlet pohádku, ve které se pak neorientují ani herci, ani diváci.

Zároveň asi nezáleží tolik na tom, jaký koncept daný improvizační soubor má, ale hlavně na tom, aby uměli spolupracovat, poslouchat se a měli v sobě určitou autentičnost a schopnost jevištní přítomnosti, která ustojí i nepovedený vtíp, zrušení rozehrané situace nebo performerera, který zrovna nemá nápad.

Alexandra Ratajová

ČTVRTEK 24/6/2021

10.00	Hlavní scéna Divadla Drak	CÍSAŘOVY NOVÉ ŠATY THE EMPEROR'S NEW CLOTHES	55 min Nové divadlo Nitra (SK)
11.00	Studio Divadla Drak	NEVIDITELNÍ INVISIBLE	60 min Bratislavské bábkové divadlo Bratislava (SK)
13.00	Studio Divadla Drak	NEVIDITELNÍ INVISIBLE	60 min Bratislavské bábkové divadlo Bratislava (SK)
13.30	Půda Divadla Drak	PREFABY PREFABS	30 min Plata Company + mir.theatre Praha
14.30	Půda Divadla Drak	PREFABY PREFABS	30 min Plata Company + mir.theatre Praha
15.00	Studio Beseda	HANA HANA	150 min Klicperovo divadlo Hradec Králové
15.00	Šapitó Divadla Drak	MATEJ A ČERTI MATEJ AND THE DEVILS	50 min LokVar Praha
15.00	Divadelní stan	ZUNA ZUNA	50 min Divadlo Continuo Malovice
15.00	Žižkovy sady PROSTOR PRO POINT	ŽIJEME TU SPOLEČNĚ WE ALL LIVE HERE TOGETHER	180 min PROSTOR PRO Hradec Králové
15.00	Žižkovy sady	BENEFIČNÍ PRODEJ OMALOVANÝCH KAMÍNKŮ BENEFIT SALE OF PAINTED ROCKS	360 min Oblastní charita Hradec Králové Hradec Králové
15.30	Letní scéna	O BUDULÍNKOVI ABOUT BUDULÍNEK	40 min Loutkové divadlo Kozlíček Hradec Králové
15.30	Půda Divadla Drak	PREFABY PREFABS	30 min Plata Company + mir.theatre Praha
16.00	Žižkovy sady	MAPS LETTERS PROJECT MAPS LETTERS PROJECT	240 min Neřtah Janzing Berlin (DE)
16.00	Podloubí Velké nám.	ZÁŽITEK VE VIRTUÁLNÍ REALITĚ EXPERIENCE IN VIRTUAL REALITY	180 min Holodeck Hradec Králové
16.30	Půda Divadla Drak	PREFABY PREFABS	30 min Plata Company + mir.theatre Praha
17.00	Klub Divadla Drak	ERBEN: VLASY ERBEN: HAIR	45 min Hura Kolektiv Praha
17.00	Malé náměstí	DRAMOMOBIL DRAMAMOBILE	60 min GNAT- Goršecké Narodnie Akademične Teatr Praha
18.00	Studio Divadla Drak	VÍTEZNÉ SVINĚ VICTORIOUS SWINE	70 min Buchty a loutky Praha
18.00	Gočárovo schodiště	ZAHRAJTE MI BASQUIATA PLAY ME BASQUIAT	90 min Ústav úžasu Praha
18.00	Žižkovy sady PROSTOR PRO POINT	JÓGA V POHODĚ YOGA IN POHODA	60 min PROSTOR PRO Hradec Králové
18.30	Půda Divadla Drak	PREFABY PREFABS	30 min Plata Company + mir.theatre Praha
19.00	Atrium Radnice	COMMEDIA ALA CARTE COMMEDIA ALA CARTE	70 min Divadelní klub Jirásek Česká Lípa
19.00	Hlavní scéna Klicperova divadla	294 STATEČNÝCH THE BRAVE 294	165 min Divadlo pod Palmovkou Praha
19.00	Nové Adalbertinum – dvorana	PAVLAČOVÁ REVUE GALLERY REVUE	60 min Divadelní ochotnický spolek Ochos Smiřice
19.30	Městská hudební síň – Rytířský sál	PŘÍBĚHY Z POHRŮBU ANEB POVÍDEJ MI NĚCO HEZKÉHO FUNERAL TALES OR TELL ME SOMETHING NICE	55 min Antonín Puchmajer D.S. Praha
20.00	Šapitó Divadla Drak	KRVAVÝ ROMÁN BLOODY NOVEL	50 min LokVar Praha
20.30	Divadelní stan	EMIL ČILI O HÁCHOVI EMIL, OR ABOUT HÁCHA	85 min Divadlo D21 Praha 2
21.00	Půda Divadla Drak	PREFABY PREFABS	30 min Plata Company + mir.theatre Praha
21.00	Hudební stan	#JUSTVERTIGOTHINGS #JUSTVERTIGOTHINGS	180 min DJ set
21.00	Sbor kněze Ambrože	NOV NEW MOON	50 min third // space Praha
21.00	Jižní terasy	ŠKOLNÍ VÝLET SCHOOL TRIP	30 min Václav Bartoš Hradec Králové
22.00	Studio Beseda	SEROTONIN SEROTONIN	100 min MeetFactory Praha
22.00	Letní scéna	JH BIG BAND JH BIG BAND	90 min koncert
22.00	Plenér u řeky	EMIL EMIL	60 min Loutky bez hranic + Divadlo b + T601 Praha
22.00	Gočárovo schodiště	BONUS: INSIDE BONUS INSIDE	60 min živé hry
22.15	Městská hudební síň	VYVAŘOVNA THE SOUP KITCHEN	50 min KALD DAMU Praha
22.15	Atrium Radnice	FAUSTOVA ZAHRAIDA FAUST'S GARDEN	50 min KATANARI kočovné
23.00	Šapitó Divadla Drak	ORCHESTR POSLEDNÍHO DNE ORCHESTR POSLEDNÍHO DNE	90 min koncert

Partneři

Pořadatelé

